ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 10. septembra 2009 *

Vo veci C-457/07,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 228 ES, podaná 9. októbra 2007,

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: S. Pardo Quintillán a P. Guerra e Andrade, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Portugalskej republike, v zastúpení: L. Inês Fernandes, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci N. Ruiz a C. Farinhas, advogados,

žalovanej,

* Jazyk konania: portugalčina.

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory K. Lenaerts (spravodajca), sudcovia T. von Danwitz, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász a G. Arestis,

generálna advokátka: J. Kokott,
tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 7. mája 2009,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Komisia Európskych spoločenstiev sa svojou žalobou domáha, aby Súdny dvor:

— určil, že Portugalská republika si tým, že neprijala opatrenia potrebné na zabezpečenie vykonania rozsudku z 10. novembra 2005, Komisia/Portugalsko (C-432/03, Zb. s. I-9665), nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 228 ods. 1 ES,

— uložil Portugalskej republike povinnosť zaplatiť penále vo výške 34 542 eur za každý deň omeškania s vykonaním už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko odo dňa vyhlásenia tohto rozsudku až do dňa vykonania už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko,

— uložil Portugalskej republike povinnosť zaplatiť jej paušálnu pokutu 6 060 eur za každý deň omeškania s vykonaním už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko od jeho vyhlásenia až do dňa, keď sa tento členský štát podriadi uvedenému rozsudku alebo do dňa vyhlásenia tohto rozsudku, a

— uložil Portugalskej republike povinnosť nahradiť trovy konania.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

2 Podľa článku 2 ods. 1 smernice Rady 89/106/EHS z 21. decembra 1988 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov vzťahujúcich sa na stavebné výrobky (Ú. v. ES L 40, s. 12; Mim. vyd. 13/009, s. 296, ďalej len „smernica 89/106“), zmenenej a doplnenej smernicou Rady 93/68/EHS z 22. júla 1993 (Ú. v. ES L 220, s. 1; Mim. vyd. 13/012, s. 173), členské štáty prijmú všetky nevyhnutné predpisy, aby sa zabezpečilo, že „stavebné výrobky“ podľa smernice 89/106 môžu byť uvedené na trh iba vtedy, ak sú spôsobilé na toto uvažované použitie, iným spôsobom povedané, ak majú také charakteristiky, že stavby, do ktorých sa majú zabudovať, namontovať, použiť alebo inštalovať, môžu, ak sú riadne navrhnuté a vyhotovené, uspokojiť podstatné požiadavky podľa článku 3 uvedenej smernice, pokiaľ sú tieto stavby predmetom právnej úpravy obsahujúcej takéto požiadavky.

3 Článok 3 ods. 1 smernice 89/106 stanovuje, že podstatné požiadavky sa uvádzajú v prílohe I tejto smernice vo forme cieľov. Uvedené požiadavky sa týkajú niektorých vlastností stavieb v oblasti mechanickej pevnosti a stability, bezpečnosti v prípade požiaru, hygieny, zdravia a životného prostredia, bezpečnosti pri používaní, ochrany proti hluku, hospodárenia s energiou a udržiavania tepla.

4 Článok 4 ods. 2 uvedenej smernice stanovuje, že členské štáty predpokladajú, že výrobky sú spôsobilé na uvažované použitie, ktoré pri ich použití v stavbách zabezpečia splnenie týchto podstatných požiadaviek, ak nesú značku „ES“, ktorá potvrdzuje, že sú v súlade s národnými normami, ktoré preberajú harmonizované normy, s európskym technickým schválením alebo s národnými technickými špecifikáciami, ktoré pokladajú za súhlasné s podstatnými požiadavkami.

5 Článok 16 ods. 1 tej istej smernice uvádza:

„Ak chýbajú technické špecifikácie, ako je definované v článku 4, v prípade všetkých predmetných výrobkov, členský štát určenia na základe jednotlivých žiadostí uzná zhodu výrobku s platnými vnútroštátnymi právnymi predpismi, ak majú uspokojivé testy a inšpekcie uskutočnené schváleným orgánom v členskom štáte výroby podľa metód platných v danom členskom štáte určenia alebo týmto členským štátom uznaných za rovnocenné.“

6 Podľa článku 1 rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady 3052/95/ES z 13. decembra 1995, ktorým sa zriaďuje postup na výmenu informácií o vnútroštátnych opatreniach, ktoré sa odchyľujú od princípu voľného pohybu tovaru v rámci spoločenstva (Ú. v. ES L 321, s. 1; Mim. vyd. 13/015, s. 427), členský štát, ktorý uskutoční opatrenia, ktorých cieľom je zabrániť voľnému pohybu konkrétneho modelu alebo typu výrobku, ktorý sa zákonným spôsobom vyrába alebo predáva v inom členskom štáte, alebo zabrániť uvedeniu takéhoto výrobku na trh, o tom upovedomí Komisiu v tých prípadoch, v ktorých priamy alebo nepriamy účinok takéhoto opatrenia spočíva vo všeobecnom zákaze tovaru, v odmietnutí povolenia uviesť tovar na trh, v pozmenení predmetného modelu alebo typu výrobku pred povolením jeho uvedenia na trh alebo ponechania na

trhu, alebo v stiahnutí tovaru z trhu. Podľa článku 4 ods. 2 rozhodnutia č. 3052/95 toto oznámenie musí byť urobené v lehote 45 dní odo dňa, keď bolo prijaté uvedené opatrenie.

7 Vo februári 2004 boli prijaté viaceré európske normy týkajúce sa technických špecifikácií uplatniteľných na polyetylénové rúry PEX.

Vnútroštátna právna úprava

8 V zmysle článku 17 všeobecného nariadenia o mestskej výstavbe (Regulamento Geral das Edificações Urbanas), prijatého zákonným dekrétom č. 38/382 zo 7. augusta 1951 (*Diário do Governo*, časť I, č. 166, zo 7. augusta 1951, ďalej len „RGEU“), v znení uplatniteľnom pred vyhlásením už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko, použitie nových materiálov alebo metód výstavby, pre ktoré neexistovali oficiálne špecifikácie ani dostatočná prax používania, podliehalo predchádzajúcemu stanovisku Národného laboratória stavebného inžinierstva ministerstva verejných prác (Laboratório Nacional de Engenharia Civil, ďalej len „LNEC“).

9 Podľa vyhlášok ministerstva verejných prác z 2. novembra 1970 (*Diário do Governo*, časť II, č. 261, z 10. novembra 1970) a zo 7. apríla 1971 (*Diário do Governo*, časť II, č. 91, z 19. apríla 1971) vo vodovodných sieťach mohli byť použité iba plastové materiály homologizované LNEC-om.

10 Smernica 89/106 bola do portugalského práva prebratá zákonným dekrétom č. 113/93 z 10. apríla 1993 (*Diário da República* I, časť A, č. 84, z 10. apríla 1993).

11 Článok 9 ods. 2 zákonného dekrétu č. 113/93 v znení zmien a doplnení zákonného dekrétu č. 139/95 zo 14. júna 1995 (*Diário da República* I, časť A, č. 136, zo 14. júna 1995), ako aj zákonného dekrétu č. 374/98 z 24. novembra 1998 (*Diário da República* I, časť A, č. 272, z 24. novembra 1998) ustanovoval, že na žiadosť výrobcu usadeného v členskom štáte alebo jeho splnomocnenca v konkrétnych prípadoch, a keď neexistujú technické špecifikácie, sa výrobky považujú za zosúladené s vnútroštátnymi ustanoveniami prijatými v súlade so Zmluvou ES, keď spĺňajú testy a inšpekcie uskutočnené schváleným orgánom členského štátu výroby podľa metód platných v Portugalsku alebo uznaných za rovnocenné Instituto Português da Qualidade (Portugalským inštitútom kvality).

Rozsudok Komisia/Portugalsko a okolnosti, ktoré mu predchádzali

12 Počas roka 2000 Komisia dostala sťažnosť od portugalskej spoločnosti, ktorej bolo odmietnuté povolenie potrebné na inštaláciu polyetylénových rúr PEX dovezených z Talianska a zo Španielska v inštalačnom systéme budovy z dôvodu, že tieto rúry neboli homologizované zo strany LNEC-u. Keď sa tento podnik obrátil na LNEC s cieľom získať certifikát rovnocennosti zahraničných certifikátov, ktorými disponoval, ten ho informoval, že musel zamietnuť jej žiadosti o certifikát rovnocennosti s certifikátom vydaným Istituto Italiano dei Plastici (ďalej len „IIP“), pretože IIP nefiguroval medzi členskými orgánmi Európskeho zväzu pre technické schvaľovanie v stavebníctve ani medzi inými orgánmi, s ktorými LNEC uzavrel dohodu o spolupráci.

13 Komisia po tom, ako zaslala výzvu a následne na to odôvodnené stanovisko Portugalskej republike, podala žalobu o nesplnenie povinnosti, v ktorej uviedla, že tento členský štát si tým, že podriadil polyetylénové rúry dovezené z iných členských štátov v zmysle článku 17 RGEU homologizačnému konaniu bez prihliadania na homologizačné certifikáty vydané týmito inými členskými štátmi, a tým, že neinformoval Komisiu o takomto opatrení, nesplnil povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článkov 28 ES a 30 ES, ako aj z článku 1 a článku 4 ods. 2 rozhodnutia č. 3052/95.

14 V bode 33 už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko Súdny dvor najskôr pripomenul, že tieto rúry neboli predmetom ani harmonizovanej normy alebo európskeho technického schválenia, ani národnej technickej špecifikácie uznanej na úrovni Spoločenstva v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 89/106.

15 Následne Súdny dvor vyvodil z článku 6 ods. 2 smernice 89/106, podľa ktorého členské štáty povolia na svojom území uvedenie spomínaných výrobkov na trh iba vtedy, ak sú v súlade s vnútroštátnymi ustanoveniami zosúladenými so Zmluvou, že táto smernica potvrdzuje, že členský štát môže na svojom území podriadiť uvedenie stavebného výrobku, na ktorý sa nevzťahujú harmonizované technické špecifikácie ani technické špecifikácie uznané na úrovni Spoločenstva, na trh iba vnútroštátnym ustanoveniam, ktoré sú v súlade s povinnosťami vyplývajúcimi zo Zmluvy, najmä so zásadou voľného pohybu tovaru uvedenou v článkoch 28 ES a 30 ES (rozsudok Komisia/Portugalsko, už citovaný, body 34 a 35).

16 V tejto súvislosti Súdny dvor zdôraznil, že požiadavka predchádzajúcej homologizácie výrobku na osvedčenie jeho povahy primeranej danému účelu, ako aj odmietnutie v tomto rámci uznania rovnocennosti certifikátov vydaných v inom členskom štáte obmedzujú prístup na trh členského štátu dovozu, a teda sa musia považovať za opatrenie s rovnakým účinkom ako množstevné obmedzenie dovozu v zmysle článku 28 ES (rozsudok Komisia/Portugalsko, už citovaný, bod 41).

17 Pokiaľ ide o otázku, či opatrenie, akým je článok 17 RGEU, je primerané vo vzťahu k cieľu ochrany zdravia a života osôb, ktorý má za cieľ dosiahnuť, Súdny dvor pripomenul, že hoci členský štát má možnosť podriadiť výrobok, ktorý už povolil iný členský štát, novému skúmaniu a povoľovaciemu konaniu, orgány členských štátov sú napriek tomu povinné prispievať k zmierneniu inšpekcií v obchode vnútri Spoločenstva. Z toho vyplýva, že nemajú právo vyžadovať bez potreby technické alebo chemické analýzy alebo laboratórne testy, pokiaľ už rovnaké analýzy a testy boli vykonané v inom členskom štáte a ak ich výsledky sú týmto orgánom k dispozícii, alebo môžu byť na ich žiadosť dané k dispozícii (rozsudok Komisia/Portugalsko, už citovaný, body 46).

18 Súdny dvor po tom, ako pripomenul, že striktné rešpektovanie tejto povinnosti si vyžaduje aktívny prístup zo strany vnútroštátnych orgánov, ktorým bola doručená žiadosť o homologizáciu výrobku alebo v tomto rámci o uznanie rovnocennosti certifikátu vydaného homologizačným orgánom iného členského štátu, zaujal stanovisko, že v prejednávanej veci LNEC odmietol uznať rovnocennosť certifikátu vydaného IIP bez toho, aby vyzval podnik žiadateľa o uvedenie informácií, ktorými disponuje a ktoré by umožnili LNEC-u posúdiť povahu certifikátu vydaného IIP, a bez toho, aby sa kontaktoval s IIP s cieľom získať takéto informácie (rozsudok Komisia/Portugalsko, už citovaný, body 47 a 48).

19 Za týchto okolností Súdny dvor dospel k záveru, že podriaďujúc v zmysle článku 17 RGEU použitie predmetného výrobku homologizačnému konaniu bez zohľadnenia v tomto rámci certifikátu vydaného homologizačným orgánom iného členského štátu a bez požadovania nevyhnutných vysvetlení od spoločnosti žiadateľa alebo spomínaného orgánu, si portugalské orgány nesplnili povinnosť spolupráce, ktorá vyplýva v kontexte žiadosti o homologizáciu výrobku dovezeného z iného členského štátu z článkov 28 ES a 30 ES (rozsudok Komisia/Portugalsko, už citovaný, bod 49).

20 Čo sa týka konkrétnych požiadaviek, ktorým je homologizácia predmetných rúr v Portugalsku podriadená, Súdny dvor pripomenul, že na to, aby režim predchádzajúceho administratívneho schválenia bol dôvodný, hoci je výnimkou zo základných slobôd, musí byť v každom prípade založený na objektívnych, nediskriminačných a vopred známych kritériách spôsobom vymedzujúcim výkon právomoci posúdenia vnútroštátnych orgánov tak, aby nebol vykonávaný svojvoľne (rozsudok Komisia/Portugalsko, už citovaný, bod 50).

21 V prejednávanej veci sa Súdny dvor domnieval, že článok 17 RGEU nespĺňal tieto požiadavky, keďže toto ustanovenie uvádzalo iba, že použitie nových materiálov alebo metód výstavby, pre ktoré neexistovali oficiálne špecifikácie ani dostatočná prax používania, podlieha predchádzajúcemu stanovisku LNEC-u (rozsudok Komisia/Portugalsko, už citovaný, bod 51).

22 Súdny dvor z toho vyvodil, že podriadením predmetných rúr homologizačnému konaniu, ktoré je upravené článkom 17 RGEU, portugalská právna úprava nerešpektovala zásadu proporcionality, a teda bola v rozpore s článkami 28 ES a 30 ES (rozsudok Komisia/Portugalsko, už citovaný, bod 52).

23 Keďže dôsledkom rozhodnutí portugalských orgánov prijatých na základe RGEU a ministerských vyhlášok z 2. novembra 1970 a zo 7. apríla 1971 bol skutočne zákaz používania predmetných rúr, tieto sa mali považovať za patriace do pôsobnosti článku 1 rozhodnutia č. 3052/95, avšak neboli oznámené Komisii, Súdny dvor rozhodol, že Portugalská republika tiež porušila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z tohto rozhodnutia (rozsudok Komisia/Portugalsko, už citovaný, body 58 a 60).

24 Preto Súdny dvor vyhlásil vo výrokovej časti svojho už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko, že nezohľadnením homologizačných certifikátov vydaných inými členskými štátmi v konaní o homologizácii polyetylénových rúr dovezených z týchto iných členských štátov podľa článku 17 RGEU a neinformovaním Komisie o takomto opatrení si Portugalská republika nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývali z článkov 28 ES a 30 ES, ako aj z článku 1 a článku 4 ods. 2 rozhodnutia č. 3052/95.

Skutočnosti predchádzajúce tomuto sporu

25 Dňa 10. januára 2006 portugalské úrady informovali Komisiu o tom, že ministerstvo verejných prác, dopravy a komunikácií prijalo 23. decembra 2005 vyhlášku č. 1726/2006, ktorou sa rušia vyhlášky z 2. novembra 1970 a zo 7. apríla 1971 (*Diário da República*, časť II, č. 16, z 23. januára 2006).

26 Vyhláška č. 1726/2006 stanovovala v bodoch 2 a 3, že plastické potrubia na rozvod vody určenej na ľudskú spotrebu, na ktoré sa vzťahujú európske normy, ktoré prijalo Portugalsko, mali byť certifikované schválenými orgánmi ako spĺňajúce podstatné požiadavky. Podľa bodu 3 tejto vyhlášky uznanie certifikátov o zhode vydaných v inom členskom štáte sa uskutočnilo v súlade s článkom 9 ods. 2 zákonného dekrétu č. 113/93. Na základe bodov 4 a 5 uvedenej vyhlášky, pokiaľ neexistovali európske normy prijaté Portugalskom, potom mali byť výrobky homologizované LNEC-om, keď sa na základe žiadosti entity o homologizáciu a v súlade s článkom 9 ods. 2 zákonného dekrétu č. 113/93 mohli zohľadniť testy a inšpekcie vykonané v inom členskom štáte.

27 Výzvou zo 4. júla 2006 Komisia oznámila portugalským úradom, že vyhláška č. 1726/2006 nezabezpečila úplné vykonanie už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko. Po prvé, keďže vyhláška je v hierarchii právnych noriem na nižšom stupni ako zákonný dekrét, potom vyhláška č. 1726/2006 nezrušila článok 17 RGEU, ktorý naďalej podmieňuje použitie určitých nových materiálov predchádzajúcemu stanovisku LNEC-u bez toho, aby stanovovala zohľadnenie testov a inšpekcií vykonaných v iných členských štátoch. Ďalej táto vyhláška vôbec neodkazuje na článok 17 RGEU. Po druhé sa uvedená vyhláška zmieňuje len o systémoch rozvodu vody, ktoré upravujú európske normy, pričom sa nevzťahuje na izolované rúry. Okrem toho, pokiaľ ide o homologizačné konanie systémov rozvodu, na ktoré sa nevzťahujú európske normy, vyhláška č. 1726/2006 stanovila, že testy a inšpekcie vykonané v iných členských štátoch sa mohli zohľadniť bez toho, aby v tejto súvislosti bola zakotvená akákoľvek povinnosť. Po tretie portugalské úrady neoznámili opatrenia prijaté voči hospodárskym subjektom, ktorých sa dotýkajú vnútroštátne právne predpisy, o ktorých Súdny dvor rozhodol, že sú v rozpore s článkami 28 ES a 30 ES.

28 Dňa 18. októbra 2006, považujúc výhrady uvedené vo výzve za naďalej platné, Komisia zaslala Portugalskej republike odôvodnené stanovisko, ktorým ju vyzvala, aby prijala potrebné opatrenia na vykonanie už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko, a to najneskôr do 18. decembra 2006.

29 Listom z 12. januára 2007 Portugalská republika odpovedala na uvedené odôvodnené stanovisko tým, že informovala Komisiu, že medzitým vyjasnila uplatniteľné ustanovenia.

30 Najskôr vyhlášku č. 1726/2006 zrušila vyhláškou ministerstva verejných prác, dopravy a komunikácií č. 19563/2006 zo 4. septembra 2006 (*Diário da República*, časť II, č. 185, z 25. septembra 2006), ktorá tým, že sa vzťahuje nielen na homologizáciu potrubia, ale aj na rúry a vedľajšie systémy, sa jednoznačne odvoláva na článok 17 RGEU a výslovne zakotvuje povinnosť zohľadniť testy a inšpekcie vykonané v iných členských štátoch.

31 Následne zákonný dekrét č. 4/2007 z 8. januára 2007 (*Diário da República*, časť I, č. 5, z 8. januára 2007) zmenil článok 9 zákonného dekrétu č. 113/93 tak, aby bolo medzi členskými štátmi zabezpečené vzájomné uznanie certifikátov o zhode, testov a inšpekcií najmä na účely homologizačných konaní.

32 Pokiaľ ide o článok 17 RGEU, portugalské úrady vysvetlili, že toto ustanovenie malo v každom prípade byť vykladané v súlade s vyhláškou č. 19563/2006 a so zásadou vzájomného uznania zakotvenou v článku 9 ods. 2 zákonného dekrétu č. 113/93, ktorý v plnej miere zaručuje spoluprácu medzi vnútroštátnymi orgánmi. Uvedené orgány dodali, že po vykonaní nevyhnutných skúmaní zistili, že LNEC v nijakom prípade nepoužil správne článok 17 RGEU. Nakoniec, keďže od prijatia európskych noriem vo februári 2004 nevyhnutnosť homologizovať polyetylénové rúry a vedľajšie systémy sa stala výnimočnou, LNEC zrušil všetky homologizačné dokumenty týkajúce sa plastových potrubí, ktoré sú predmetom takýchto noriem.

33 Listom zo 17. augusta 2007 portugalské úrady informovali Komisiu o prijatí zákonného dekrétu č. 290/2007 v ten istý deň (*Diário da República*, časť I, č. 128, zo 17. augusta

2007), ktorý nadobudol účinnosť 18. augusta 2007 a ktorý zmenil a doplnil článok 17 RGEU tak, že ho doplnil o odsek, podľa ktorého homologizácia vykonaná LNEC-om musí zohľadniť testy a inšpekcie vykonané v inom členskom štáte.

34 Keďže odpoveď portugalských orgánov obsiahnutá v odôvodnenom stanovisku Komisiu neuspokojila, uvedená inštitúcia podala túto žalobu.

Vývoj veci počas konania pred Súdnym dvorom

35 V marci 2008 Portugalská republika informovala Súdny dvor o prijatí zákonného dekrétu č. 50/2008 z 19. marca 2008 (*Diário da República*, časť I, č. 56, z 19. marca 2008), ktorý nadobudol účinnosť 20. marca 2008 a ktorý zmenil a doplnil článok 17 RGEU takto:

„1. Budovy musia byť zhotovené a zrenovované tak, aby zodpovedali podstatným požiadavkám mechanickej pevnosti a stability, bezpečnosti v prípade požiaru, hygieny, zdravia a ochrany životného prostredia, bezpečnosti pri ich používaní, ochrany proti hluku, hospodárenia s energiou a udržiavania tepla a ďalším požiadavkám upraveným týmto právnym predpisom alebo v osobitných právnych prepisoch, najmä funkčnosti a trvanlivosti a ďalším.

2. Kvalita, povaha a spôsob použitia použitých materiálov pri zhotovení nových stavieb a pri renovácii musia dodržiavať stavebné pravidlá a uplatniteľnú právnu úpravu tým, že zabezpečia, aby stavby spĺňali podmienky a požiadavky uvedené v odseku 1 v súlade s technickými špecifikáciami vykonávacieho projektu.

3. Použitie stavebných výrobkov v nových stavbách alebo v renováciách je podľa uplatniteľných právnych predpisov podriadené označovaniu zodpovedajúcou značkou ‚ES' alebo v prípade neoznačenia, s výnimkou vzájomného uznania, potvrdenia ich zhody s technickými špecifikáciami platnými v Portugalsku.

4. O potvrdenie zhody s technickými špecifikáciami platnými v Portugalsku môže požiadať každý, kto má na tom právny záujem, a na tento účel musí vždy predložiť certifikáty o zhode s technickými špecifikáciami platnými vo všetkých členských štátoch Európskej únie, v Turecku alebo v štáte, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, ako aj kladné výsledky inšpekcií a testov uskutočnených v štáte výroby za podmienok uvedených v článku 9 ods. 2 zákonného dekrétu č. 113/93 z 10. apríla 1993.

5. V prípadoch, v ktorých stavebné výrobky nespĺňajú žiadnu z podmienok, ktoré zakotvuje odsek 3, a keď s ich použitím v nových budovách alebo v zrenovovaných budovách môže byť spojené riziko nesplnenia podstatných požiadaviek uvedených v odseku 1, toto použitie je podmienené ich homologizáciou [LNEC-om], pričom tento orgán ich musí oslobodiť od homologizácie, ak tieto výrobky majú certifikáty o zhode vydané orgánom schváleným členským štátom Európskej únie, v Turecku alebo v štáte, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, ktoré dostatočne potvrdzujú, že uvedené požiadavky sú splnené.

6. O homologizáciu upravenú v predchádzajúcom bode môže požiadať každý, kto má na tom právny záujem, pričom [LNEC] musí vždy zohľadniť za podmienok stanovených v článku 9 ods. 2 zákonného dekrétu č. 113/93 z 10. apríla 1993 vydané certifikáty o zhode a testov a inšpekcií vykonané orgánom schváleným v členskom štáte Európskej únie, v Turecku a v štáte, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, a spolupracovať s týmito orgánmi preto, aby získali a analyzovali ich vzájomné výsledky.

7. Nutnosť opätovne vykonať akýkoľvek test a akúkoľvek inšpekciu uvedenú v ods. 4 a 6 musí patrične odôvodniť [LNEC].

8. Homologizácia sa udelí, ak sú splnené podmienky uvedené v prílohe I zákonného dekrétu č. 113/93 z 10. apríla 1993.“

36 Na pojednávaní Komisia uviedla Súdnemu dvoru, že sa domnieva, že uvedený zákonný dekrét zabezpečuje od nadobudnutia jeho účinnosti úplné vykonanie už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko.

37 Preto Komisia berie späť svoj návrh v časti týkajúcej sa stanovenia penále. Zotrváva však na svojom návrhu, pokiaľ ide o zaplatenie paušálnej pokuty.

O žalobe

38 Hoci článok 228 ES nestanovuje lehotu, v rámci ktorej sa má rozsudku Súdneho dvora, ktorým sa určuje nesplnenie povinnosti, vyhovieť, z ustálenej judikatúry vyplýva, že záujem na okamžitom a jednotnom uplatňovaní práva Spoločenstva vyžaduje, aby sa s vykonávaním rozsudku začalo okamžite a ukončilo sa v čo najkratšej možnej lehote (pozri najmä rozsudok z 9. decembra 2008, Komisia/Francúzsko, C-121/07, Zb. s. I-9159, bod 21 a citovanú judikatúru).

39 Okrem toho rozhodujúcim dňom na posúdenie existencie nesplnenia povinnosti podľa článku 228 ES je deň uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku vydanom

na základe uvedeného ustanovenia (pozri najmä rozsudok zo 4. júna 2009, Komisia/Grécko, C-109/08, Zb. s. I-4657, bod 15 a citovanú judikatúru).

40 Treba teda skúmať, ako tvrdí Komisia, či v deň, keď uplynula dvojmesačná lehota stanovená v odôvodnenom stanovisku, teda 18. decembra 2006, Portugalská republika ešte nezabezpečila vykonanie už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko.

41 Komisia sa totiž domnieva, že až do prijatia zákonného dekrétu č. 50/2008 Portugalská republika neprijala opatrenia na vykonanie už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko.

42 V rámci toho Komisia uvádza prvý žalobný dôvod, podľa ktorého pred týmto dňom ustanovenia článku 17 RGEU v spojení s článkom 9 ods. 2 zákonného dekrétu č. 113/93 neodstraňovali prekážku voľného pohybu tovarov, ktorou bola požiadavka homologizácie výrobkov, pre ktoré neexistovali technické špecifikácie. Komisia tiež presnejšie uvádza štyri žalobné dôvody týkajúce sa zlučiteľnosti portugalskej právnej úpravy s požiadavkami, ktoré vyplývajú z už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko.

O žalobnom dôvode založenom na prekážke voľného pohybu tovarov, ktorou je požiadavka homologizácie stanovená v článku 17 RGEU a v článku 9 ods. 2 zákonného dekrétu č. 113/93

43 Po prvé Komisia tvrdí, že pred prijatím zákonného dekrétu č. 50/2008 požiadavka homologizácie, ktorú stanovujú ustanovenia článku 17 RGEU v spojení s článkom 9 ods. 2 zákonného dekrétu č. 113/93 pre výrobky, na ktoré sa nevzťahujú technické špecifikácie, bola opatrením s rovnakým účinkom ako množstevné obmedzenie dovozu v zmysle článku 28 ES.

44 V odpovedi na uvedený žalobný dôvod Portugalská republika uvádza, že v už citovanom rozsudku Komisia/Portugalsko Súdny dvor nespochybnil skutočnosť, že pokiaľ ide o výrobky, pre ktoré neexistujú ani technické špecifikácie, ani vzájomné uznanie certifikátov, členský štát stanoví režim homologizácie taký ako ten, ktorý vyplýva z článku 17 RGEU. Ak by totiž takýto režim nestanovoval, potom by si tento členský štát nesplnil povinnosť, ktorú ukladá smernica 89/106, to znamená zabezpečiť, aby sa použili iba stavebné výrobky spôsobilé na použitie, na ktoré sú určené.

45 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Súdny dvor vo svojom už citovanom rozsudku Komisia/Portugalsko bezpochyby rozhodol tak, že odmietnutie homologizačného orgánu uznať v rámci takého homologizačného konania, ktoré vyplýva z článku 17 RGEU, rovnocennosť certifikátu vydaného homologizačným orgánom iného členského štátu je obmedzením voľného pohybu tovarov. Po preskúmaní, či takéto opatrenie mohlo byť odôvodnené dôvodmi všeobecného záujmu, však v bodoch 49 až 52 tohto rozsudku konštatoval nesplnenie povinností, ktoré vyplývajú z článkov 28 ES a 30 ES, len pokiaľ na jednej strane portugalské úrady v rámci predmetného homologizačného konania nezohľadnili certifikáty vydané inými členskými štátmi ani nevyzvali podnik žiadateľa alebo uvedený iný orgán na oznámenie nevyhnutných vysvetlení, a že na druhej strane spomínané homologizačné konanie, tak ako ho upravujú portugalské predpisy, nebolo založené na objektívnych, nediskriminačných a vopred známych kritériách.

46 Zo spomínaného rozsudku vôbec nevyplýva, že so zreteľom na jednoduchú skutočnosť, že členský štát upravuje homologizačné konanie výrobkov, pre ktoré neexistujú ani technické špecifikácie, ani vzájomné uznanie certifikátov o zhode, si uvedený štát nesplnil povinnosti, ktoré mu vyplývajú z práva Spoločenstva.

47 Keďže sa však konanie, ktoré upravuje článok 228 ods. 2 ES, musí považovať za osobitné súdne konanie na vykonanie rozsudkov Súdneho dvora, inými slovami, za spôsob výkonu rozhodnutí (rozsudok z 12. júla 2005, Komisia/Francúzsko, C-304/02, Zb. s. I-6263, bod 92), možno v rámci neho konať len o nesplneniach povinností

členských štátov na základe Zmluvy ES, o ktorých Súdny dvor rozhodol na základe článku 226 ES ako o dôvodných.

48 Prvý žalobný dôvod treba teda zamietnuť ako neprípustný.

O žalobnom dôvode založenom na tom, že jedine výrobca alebo jeho splnomocnenec majú právo domáhať sa uznania certifikátov vydaných v iných členských štátoch

Argumentácia účastníkov konania

49 Svojím druhým žalobným dôvodom Komisia kritizuje skutočnosť, že v prípade neexistencie technických špecifikácií sa iba výrobca predmetného výrobku alebo jeho splnomocnenec môžu domáhať uznania certifikátov vydaných homologizačnými orgánmi iných členských štátov, čo má za následok, že každý iný hospodársky subjekt, ktorý má v úmysle využiť vo svoj prospech ustanovenia článku 28 ES, by bol povinný požiadať o homologizáciu uvedeného výrobku.

50 Podľa Portugalskej republiky tento žalobný dôvod sa musí považovať za neprípustný, keďže toto pravidlo už bolo uvedené v pôvodnom znení článku 9 zákonného dekrétu č. 113/93 a keďže pred podaním tejto žaloby Komisia nikdy nenamietala, pokiaľ ide o skutočnosť, že bolo úlohou výrobcu alebo jeho splnomocnenca podať žiadosť o vydanie certifikátu o zhode pre výrobky, pre ktoré neexistovali technické špecifikácie.

51 Pokiaľ ide o vec samu, Portugalská republika poznamenáva, že tým, že obmedzila možnosť podávať žiadosť o vydanie certifikátu o zhode na výrobcu alebo na jeho splnomocnenca, vnútroštátna právna úprava postavila na rovnakú úroveň režim

potvrdenia o zhode ES týkajúcej sa výrobkov, na ktoré sa vzťahujú technické špecifikácie, ktorý podľa smernice 89/106 a jej vykonávacích portugalských ustanovení ustanovoval len zásah týchto dotknutých osôb na jednej strane a režim potvrdenia o zhode s vnútroštátnymi ustanoveniami v prípade neexistencie technických špecifikácií na druhej strane. V každom prípade toto obmedzenie práva domáhať sa uznania homologizačných certifikátov bolo odstránené spolu so zmenou, ktorú priniesol zákonný dekrét č. 50/2008.

Posúdenie Súdnym dvorom

52 So zreteľom na argumentáciu, ktorú uviedla Portugalská republika, pokiaľ ide o neprípustnosť druhého žalobného dôvodu, je potrebné spresniť zásady, so zreteľom na ktoré treba skúmať žalobné dôvody, ktoré sformulovala Komisia v žalobe podanej podľa článku 228 ods. 2 ES.

53 Podľa tohto ustanovenia, keď Súdny dvor zistí, že členský štát si nesplnil povinnosť, ktorá vyplýva zo Zmluvy, a keď následne Komisia sa domnieva, že tento členský štát neprijal potrebné opatrenia, aby vyhovel rozsudku Súdneho dvora, ktorým sa konštatovalo toto nesplnenie, potom Komisia, keď umožní dotknutému štátu predložiť svoje pripomienky, vydá odôvodnené stanovisko a uvedie tie časti, v ktorých daný členský štát nevyhovel tomuto rozsudku. Ak príslušný členský štát neprijme potrebné opatrenia, aby vyhovel spomínanému rozsudku v lehote stanovej Komisiou, tá môže predložiť vec Súdnemu dvoru.

54 Z toho vyplýva, že aj keď konanie, ktoré upravuje článok 228 ods. 2 ES, sa musí považovať, ako je uvedené v bode 47 tohto rozsudku, za osobitné súdne konanie na vykonanie rozsudkov Súdneho dvora, toto konanie podľa vzoru konania, ktoré upravuje článok 226 ES, ukladá povinnosť dodržiavať požiadavky konania pred podaním žaloby.

55 V tejto súvislosti vyplýva z ustálenej judikatúry, že v rámci žaloby podanej podľa článku 226 ES výzva, ktorú Komisia adresovala členskému štátu, a potom odôvodnené stanovisko, ktoré táto inštitúcia vydala, vymedzujú predmet sporu, ktorý už nemôže byť ďalej rozšírený. Možnosť dotknutého členského štátu predložiť pripomienky predstavuje dôležitú záruku stanovenú v Zmluve, a to aj v prípade, že daný štát usúdi, že ju nevyužije, a jej dodržanie je podstatnou formálnou podmienkou konania o nesplnení povinnosti členským štátom. V dôsledku toho sa odôvodnené stanovisko a žaloba Komisie musia zakladať na rovnakých výhradách, ako sú uvedené vo výzve, ktorou sa začalo konanie pred podaním žaloby (pozri najmä rozsudky zo 14. júna 2007, Komisia/Belgicko, C-422/05, Zb. s. I-4749, bod 25, a z 18. decembra 2007, Komisia/Španielsko, C-186/06, Zb. s. I-12093, bod 15).

56 Rovnako to platí v prípade žaloby podanej podľa článku 228 ods. 2 ES, ktorej predmet je ohraničený konaním pred podaním žaloby, ktoré upravuje toto ustanovenie v tom zmysle, že Komisia vo svojej žalobe nemôže rozšíriť predmet sporu tým, že uvedie nové žalobné dôvody oproti tým výhradám, ktoré uviedla v odôvodnenom stanovisku, kde spresnila tie časti, v ktorých daný členský štát nevyhovel rozsudku Súdneho dvora, ktorým sa zistilo nesplnenie povinnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. marca 2006, Komisia/Francúzsko, C-177/04, Zb. s. I-2461, body 37 až 39).

57 Je pravda, že požiadavka, podľa ktorej predmet žalôb podaných podľa článku 226 ES a článku 228 ods. 2 ES je vymedzený konaním pred podaním žaloby upraveným týmito ustanoveniami, nemôže viesť až k tomu, aby sa vždy vyžadovala dokonalá zhoda medzi znením výhrad uvedených vo výzve, výrokom odôvodneného stanoviska a žalobnými návrhmi, keď predmet sporu nebol rozšírený alebo zmenený (pozri, najmä pokiaľ ide o použitie článku 226 ES, rozsudky zo 7. júla 2005, Komisia/Rakúsko, C-147/03, Zb. s. I-5969, bod 24, a z 8. decembra 2005, Komisia/Luxembursko, C-33/04, Zb. s. I-10629, bod 37, tak isto, pokiaľ ide o použitie článku 228 ods. 2 ES, rozsudok zo 14. marca 2006, Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 37).

58 Takto sa Súdny dvor domnieval, že ak dôjde k legislatívnej zmene v priebehu konania pred podaním žaloby, žaloba sa môže týkať vnútroštátnych ustanovení, ktoré nie sú

totožné s ustanoveniami uvedenými v odôvodnenom stanovisku (pozri najmä rozsudky z 1. februára 2005, Komisia/Rakúsko, C-203/03, Zb. s. I-935, bod 29, a zo 14. marca 2006, Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 38). Takým je najmä prípad, keď po vydaní odôvodneného stanoviska členský štát prijme zmeny a doplnenia vnútroštátnych ustanovení, ktoré sú predmetom odôvodneného stanoviska, aby vyhovel výhradám týkajúcim sa nesplnenia rozsudku, ktorým sa zistilo nesplnenie povinnosti.

59 V rámci žaloby podanej podľa článku 228 ods. 2 ES však Komisia nemôže kritizovať vnútroštátne ustanovenia, ktoré aj keď boli v plnej miere uplatniteľné v priebehu konania pred podaním žaloby, neboli predmetom tohto konania či už výslovne, alebo keď existuje priamy vzťah medzi týmito ustanoveniami a aspektmi vnútroštátnej právnej úpravy podrobenej kritike v odôvodnenom stanovisku implicitne.

60 Keď je totiž Komisia povinná v odôvodnenom stanovisku vydanom podľa článku 228 ods. 2 ES spresniť tie časti, v ktorých daný členský štát nevyhovel rozsudku Súdneho dvora, ktorým sa zistilo nesplnenie povinnosti, predmet sporu nemožno rozšíriť na záväzky, ktoré nie sú uvedené v odôvodnenom stanovisku, inak dôjde k porušeniu podstatných formálnych náležitostí zaručujúcich riadne konanie.

61 V prejednávanej veci je nutné konštatovať, že hoci Komisia bezpochyby uviedla vo výzve, ako aj v odôvodnenom stanovisku, ktoré sa vzťahujú na túto právnu vec, že podľa jej názoru zmeny a doplnenia právnej úpravy, ktoré prijala Portugalská republika, nezabezpečili úplné vykonanie už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko, napriek tomu ani vo svojej výzve, ani vo svojom odôvodnenom stanovisku neskritizovala pravidlo, podľa ktorého právo domáhať sa uznania certifikátov o zhode mohlo byť uplatnené len výrobcom výrobku alebo jeho splnomocnencom.

62 Ako však zdôraznila Portugalská republika, po uplynutí lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku bolo toto pravidlo zakotvené, pokiaľ ide o stavebné výrobky, pre ktoré neexistujú technické špecifikácie, v článku 9 ods. 2 zákonného dekrétu č. 113/93, čo má za následok, že sa uplatňovalo nielen počas konania pred podaním žaloby, ktoré sa týka tejto právnej veci, ale aj počas konania, ktoré viedlo k už citovanému rozsudku Komisia/Portugalsko, bez toho, aby bolo predmetom jedného alebo druhého z týchto konaní.

63 V rozpore s tým, čo tvrdí Komisia, výhradu založenú na uvedenom pravidle nemožno považovať za prípustnú, lebo v skutočnosti zodpovedá kritike, ktorú vyjadril Súdny dvor vo svojom už citovanom rozsudku Komisia/Portugalsko voči portugalskej právnej úprave, pretože predstavovala obmedzenie voľného pohybu tovarov, ktorému bol vystavený každý hospodársky subjekt, ktorý mal v úmysle použiť predmetné výrobky v Portugalsku.

64 V tejto súvislosti treba spresniť, že vo veci, o ktorej sa rozhodlo už citovaným rozsudkom Komisia/Portugalsko, Súdny dvor neriešil otázku obmedzenia práva, zakotveného v článku 9 ods. 2 zákonného dekrétu č. 113/93, domáhať sa uznania certifikátov vydaných v iných členských štátoch.

65 Okrem toho v priebehu konania pred podaním žaloby, ktoré viedlo k tejto právnej veci, Komisia spresnila tie časti, v ktorých Portugalská republika nevyhovela uvedenému rozsudku, ale nezaoberala sa prípadnou nezlučiteľnosťou portugalskej právnej úpravy s článkami 28 ES a 30 ES, ktorá vyplýva z toho, že táto právna úprava vyžadovala, pokiaľ ide o stavebné výrobky, na ktoré sa nevzťahujú technické špecifikácie, aby žiadosť o uznanie certifikátov vydaných v iných členských štátoch podal buď výrobca dotknutého výrobku, alebo jeho splnomocnenec.

66 Za týchto okolností sa teda Komisia tým, že kritizuje tento aspekt portugalskej právnej úpravy vo svojej žalobe, neobmedzila na časti, v ktorých Portugalská republika nevyhovela uvedenému rozsudku, a to so zreteľom na už citovaný rozsudok Komisia/Portugalsko a podľa jej odôvodneného stanoviska.

67 Práve tak konanie pred podaním žaloby, ktoré upravuje článok 226 ES, ako aj konanie, ktoré upravuje článok 228 ods. 2, majú za cieľ poskytnúť dotknutému členskému štátu príležitosť, aby sa prispôsobil svojim povinnostiam vyplývajúcim z práva Spoločenstva alebo aby účelne uviedol svoje dôvody obrany proti výhradám Komisie, pokiaľ ide o trvanie nesplnenia povinnosti (pozri analogicky najmä rozsudok z 23. apríla 2009, Komisia/Grécko, C-331/07, Zb. s. I-60*, uverejnenie abstraktu, bod 26).

68 Odôvodnené stanovisko a žaloba upravené článkom 228 ods. 2 ES musia uviesť výhrady súdržným a presným spôsobom, aby umožnili členskému štátu a Súdnemu dvoru správne pochopiť stav vykonania rozsudku, ktorým sa určuje nesplnenie povinnosti, čo je nevyhnutnou podmienkou na to, aby mohol uvedený členský štát vhodne uplatniť svoje dôvody obrany a aby mohol Súdny dvor preveriť existenciu namietaného nesplnenia povinnosti (pozri analogicky rozsudok z 1. februára 2007, Komisia/Spojené kráľovstvo, C-199/04, Zb. s. I-1221, bod 21).

69 Z toho vyplýva, že tento druhý žalobný dôvod sa musí považovať za neprípustný.

O žalobnom dôvode založenom na neexistencii spresnenia týkajúceho sa kritérií, ktoré musia byť zohľadnené pri homologizácii výrobkov, pre ktoré neexistujú technické špecifikácie

Argumentácia účastníkov konania

70 Svojím tretím žalobným dôvodom sa Komisia domnieva, že portugalská právna úprava zostáva nezlučiteľná so zásadou proporcionality, lebo nešpecifikuje kritériá, ktoré musia byť zohľadnené na účely homologizácie výrobkov, pre ktoré neexistujú technické špecifikácie. Aj vo svojom znení zmenenom a doplnenom zákonným dekrétom č. 290/2007 sa totiž článok 17 ods. 2 RGEU ohraničil na uvedenie toho, že homologizácie museli zohľadniť testy a inšpekcie vykonané v iných členských štátoch bez toho, aby spresnil akékoľvek kritérium, ktoré sa musí dodržať.

71 Okrem toho na základe znenia článku 17 RGEU, ako vyplynulo z tejto zmeny a doplnenia, nebolo možné zistiť, ktorý orgán je príslušný vykonať takúto homologizáciu, keďže toto zmenené a doplnené znenie už neobsahovalo odkaz na predbežné stanovisko LNEC-u.

72 Podľa Portugalskej republiky je tento žalobný dôvod neprípustný, keďže nebol uvedený ani v rámci veci, o ktorej sa rozhodlo už citovaným rozsudkom Komisia/Portugalsko, ani počas konania pred podaním žaloby, ktoré sa týka tejto právnej veci.

73 V každom prípade Portugalská republika tvrdí, že tak vyhláška č. 1726/2006, ako aj vyhláška č. 19563/2006 zabezpečili vykonanie už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko, keď počas homologizačného konania výrobkov, pre ktoré neexistujú technické špecifikácie, príslušný vnútroštátny orgán musí zohľadniť testy a inšpekcie vykonané v členskom štáte. V prípade polyetylénových rúr od prijatia európskych noriem je to tak len vo výnimočných prípadoch, keď tieto rúry nespĺňajú spomínané normy a musia byť certifikované počas homologizačného konania v tom zmysle, že sú bezpečné a spôsobilé na použitie, na ktoré sú určené. Toto skúmanie sa vykoná so

zreteľom na podstatné požiadavky, ktoré sú uvedené v prílohe I smernice 89/106 a ktoré vykonáva v Portugalsku príloha I zákonného nariadenia č. 113/93, a to vo výnimočných prípadoch, keď je ťažké špecifikovať homologizačné kritériá nad rámec týchto podstatných požiadaviek. V tejto súvislosti jediným účinkom zmeny a doplnenia, ktoré prinieslo do bodu 8 článku 17 RGEU zákonné nariadenie č. 50/2008 z 19. marca 2008, bolo objasnenie skutočnosti, že homologizačné konanie prebehne so zreteľom na spomínané podstatné požiadavky.

74 Pokiaľ ide o nevymedzenie orgánu príslušného vykonať homologizáciu stavebných výrobkov, pre ktoré neexistujú technické špecifikácie, Portugalská republika poznamenáva, že aj keď v danom čase článok 17 RGEU neoznačoval výslovne LNEC ako príslušný orgán, právomoci uvedeného orgánu jednoznačne vyplývali z celej vnútroštátnej právnej úpravy.

Posúdenie Súdnym dvorom

75 Pokiaľ ide na jednej strane o žalobný dôvod založený na neexistencii spresnenia týkajúceho sa kritérií, ktoré musia byť zohľadnené pri homologizácii vykonanej LNEC-om na základe článku 17 RGEU, je nutné konštatovať, že tento žalobný dôvod Komisia neuviedla ani vo svojej výzve, ani vo svojom odôvodnenom stanovisku, ktoré sa vzťahujú na túto právnu vec a ktoré sa, pokiaľ ide o toto homologizačné konanie, obmedzili na výhradu adresovanú Portugalskej republike, že prijala zmeny a doplnenia do rámca právnej úpravy tým, že prijala vyhlášku, a to vyhlášku č. 1726/2006, namiesto toho, aby zmenila samotný článok 17 RGEU, ako aj pokiaľ ide o spomínanú vyhlášku, že po prvé prijala znenie, ktoré vôbec neodkazovalo na spomínaný článok 17, po druhé nerozšírila vecnú pôsobnosť na izolované rúry a po tretie nestanovila povinnosť zohľadniť certifikáty vydané v iných členských štátoch.

76 Keď následne Komisia vo svojej žalobe pokračovala v kritike homologizačného konania, ktoré upravuje článok 17 RGEU, už nezopakovala výhrady vyjadrené v priebehu

konania pred podaním žaloby, ale len žalobný dôvod založený na neexistencii spresnenia týkajúceho sa kritérií, ktoré musia byť zohľadnené pri tomto homologizačnom konaní, ktorý teda nebol predmetom konania pred podaním žaloby.

77 Komisia však nemôže bez toho, aby nerozšírila predmet konania, čiže bez toho, aby neporušila práva na obranu, uviesť prvýkrát v štádiu žaloby žalobný dôvod, ktorý ako výhradu neuviedla v konaní pred podaním žaloby.

78 Žalobný dôvod založený Komisiou na neexistencii spresnenia týkajúceho sa kritérií, ktoré musia byť zohľadnené pri homologizačnom konaní, ktoré upravuje článok 17 RGEU, nemožno považovať za prípustný iba v dôsledku toho, že zodpovedá kritike, ktorú uviedol Súdny dvor v bode 50 už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko, zameranej na neexistenciu objektívnych, nediskriminačných a vopred známych kritérií, ktorým boli podriadené dotknuté rúry v priebehu homologizačného konania.

79 Keď totiž v priebehu konania pred podaním žaloby, ktoré viedlo k tejto právnej veci, Komisia spresnila tie časti, v ktorých Portugalská republika nevyhovela uvedenému rozsudku, nezaoberala sa prípadným porušením článkov 28 ES a 30 ES, ktoré vyplýva z tej skutočnosti, že portugalská právna úprava, aj keď v dôsledku zmien prijatých medzičasom, stále dostatočne nespresnila kritériá, ktoré musia byť zohľadnené pri uvedenom homologizačnom konaní.

80 Ďalej ani vo svojej výzve, ani vo svojom odôvodnenom stanovisku Komisia neskúmala ustanovenia zákonného nariadenia č. 113/93, na ktoré sa odvolávajú tak vyhláška č. 1726/2006, ako aj vyhláška č. 19563/2006, pokiaľ ide o postupy, akými má LNEC, v priebehu homologizačného konania, ktorého predmetom sú rúry, zohľadniť testy a inšpekcie vykonané v iných členských štátoch.

81 Pokiaľ sa teda Komisia, kritizujúc tento aspekt portugalskej právnej úpravy, vo svojej žalobe neobmedzila na časti, v ktorých podľa jej odôvodneného stanoviska Portugalská republika nevyhovela už citovanému rozsudku Komisia/Portugalsko, tento žalobný dôvod sa musí považovať za neprípustný.

82 Na druhej strane, pokiaľ ide o neexistenciu spresnenia v článku 17 RGEU, v znení zmien a doplnení zákonného nariadenia č. 290/2007, čo sa týka orgánu príslušného vykonať homologizáciu výrobkov, pre ktoré neexistujú technické špecifikácie, treba zdôrazniť, že hoci sa Komisia tak isto neodvolala na ňu v priebehu konania pred podaním žaloby, túto okolnosť možno vysvetliť skutočnosťou, že táto výhrada Komisie sa zameriava na ustanovenie, ktoré prijali portugalské úrady preto, aby dali odpoveď na výhrady, ktoré vyjadrila táto inštitúcia v priebehu konania pred podaním žaloby.

83 Ako však tvrdí Portugalská republika, táto výhrada nie je dôvodná, keď aj po prijatí zákonného nariadenia č. 290/2007 mal byť článok 17 RGEU vykladaný v spojení s ďalšími relevantnými vnútroštátnymi ustanoveniami, ako sú tie, ktoré vymedzujú úlohy zverené LNEC-u, osobitne článok 3 ods. 2 písm. d) zákonného nariadenia č. 304/2007 z 24. augusta 2007 (*Diário da República*, časť I, č. 163, z 24. augusta 2007), z ktorých vyplýva, že LNEC je príslušným orgánom.

84 Tretí žalobný dôvod treba teda zamietnuť ako čiastočne neprípustný a čiastočne nedôvodný.

O žalobnom dôvode založenom na použití diskriminačných kritérií pri uznaní certifikátov vydaných v iných členských štátoch

Argumentácia účastníkov konania

85 Svojím štvrtým žalobným dôvodom Komisia kritizuje skutočnosť, že článok 9 ods. 2 zákonného nariadenia č. 113/93 podmieňoval uznanie v Portugalsku certifikátov vydaných v iných členských štátoch splnením kritérií tzv. „trojakej štátnej príslušnosti", podľa ktorých relevantné testy a inšpekcie mali byť uskutočnené v štáte výroby podľa metód účinných v Portugalsku alebo uznaných za rovnocenné verejným portugalským orgánom a v rámci portugalského systému kvality. Podľa Komisie z toho vyplývalo, že v rozpore s tým, čo vyžadoval Súdny dvor v bodoch 50 a 51 už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko, rozhodnutia o uznaní uvedených certifikátov neboli zohľadnené na základe objektívnych a nediskriminačných kritérií.

86 Podľa Portugalskej republiky, tento žalobný dôvod nie je prípustný, keďže kritériá „trojakej štátnej príslušnosti" už boli uvedené v pôvodnom znení článku 9 ods. 2 zákonného nariadenia č. 113/93 a keďže Komisia nikdy nevyjadrila v tejto súvislosti najmenšiu námietku, či už v priebehu konania pred podaním žaloby, ktoré viedlo k tejto veci, alebo v rámci konania pred podaním žaloby, ktoré je pôvodom právnej veci, o ktorej sa rozhodlo už citovaným rozsudkom Komisia/Portugalsko, alebo v rámci konania, ktoré prebieha v tejto právnej veci na Súdnom dvore.

87 V každom prípade pravidlo, podľa ktorého, ak neexistujú technické špecifikácie, príslušný portugalský orgán uznáva testy a inšpekcie vykonané v iných členských štátoch, len ak boli vykonané podľa metód účinných v Portugalsku alebo považovaných za rovnocenné uvedeným orgánom, bolo len prebratím článku 16 ods. 1 smernice 89/106, ktorej poslaním je zaručiť bezpečnosť stavebných výrobkov, pre ktoré neexistovali technické špecifikácie. Skutočnosť, že toto pravidlo sa uplatňovalo na homologizačné konania zavedené na základe článku 17 RGEU, malo presne za cieľ uľahčiť zohľadnenie testov a inšpekcií vykonaných v iných členských štátoch.

Posúdenie Súdnym dvorom

88 Treba konštatovať, že Komisia ani vo svojej výzve, ani vo svojom odôvodnenom stanovisku nekritizovala skutočnosť, že táto právna úprava viazala vyhlásenia o zhode výrobkov, ktoré pochádzajú z iných členských štátov a pre ktoré neexistovali technické špecifikácie, rovnako ako uznanie certifikátov o zhode vydaných v iných členských štátoch pre takéto výrobky na splnenie požiadavky, že tieto výrobky splnili testy a inšpekcie uskutočnené schváleným orgánom členského štátu výroby podľa metód platných v Portugalsku alebo uznaných za rovnocenné Instituto Português da Qualidade.

89 Ako však zdôraznila Portugalská republika, v deň uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku táto požiadavka bola zakotvená, pokiaľ ide stavebné výrobky, pre ktoré neexistovali technické špecifikácie, v článku 9 ods. 2 zákonného nariadenia č. 113/93, ktorý sa zameriaval na prebratie článku 16 ods. 1 smernice 89/106 do portugalského práva. Hoci táto požiadavka bola uplatniteľná nielen v priebehu konania pred podaním žaloby, ktoré je pôvodom tejto právnej veci, ale aj v priebehu konania, ktoré viedlo k už citovanému rozsudku Komisia/Portugalsko, nebola predmetom žiadneho z týchto konaní. Posledný uvedený rozsudok nijako neriešil nezlučiteľnosť zákonného nariadenia č. 113/93, najmä jeho článku 9 ods. 2, s článkami 28 ES a 30 ES.

90 Za týchto okolností žalobný dôvod, ktorý Komisia založila na kritériách, ktoré mali splniť testy a inšpekcie vykonané v iných členských štátoch, nemožno považovať za prípustný, lebo v skutočnosti zodpovedá kritike, ktorú uviedol Súdny dvor v bode 51 svojho už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko, pokiaľ ide o neexistenciu objektívnych, nediskriminačných a vopred známych kritérií, ktorým boli podriadené predmetné rúry v priebehu homologizačného konania, ktoré upravuje článok 17 RGEU.

91 Keďže Komisia, kritizujúc podmienky uznania, ktoré stanovuje článok 9 ods. 2 zákonného nariadenia č. 113/93, sa vo svojej žalobe neobmedzila na časti, o ktorých

Súdny dvor vo svojom už citovanom rozsudku Komisia/Portugalsko rozhodol, že Portugalská republika si nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú zo Zmluvy, tento štvrtý žalobný dôvod sa musí tiež považovať za neprípustný.

O žalobnom dôvode založenom na neprijatí opatrení voči hospodárskym subjektom, ktorých sa dotýkajú sporné vnútroštátne právne predpisy

Argumentácia účastníkov konania

92 Svojím piatym žalobným dôvodom sa Komisia domnieva, že Portugalská republika nesplnila už citovaný rozsudok Komisia/Portugalsko, lebo neprijala opatrenia voči hospodárskym subjektom, ktorých sa dotýkajú sporné vnútroštátne právne predpisy. Napriek skutočnostiam, ktoré konštatoval Súdny dvor v bode 48 už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko, sa Portugalská republika totiž obmedzila na tvrdenie toho, že nebol zistený nijaký prípad odmietnutia homologizácie rúr v súlade s ustanoveniami, ktoré sú v rozpore s článkami 28 ES a 30 ES. Tým, že pripomína právomoc vyšetrovania, ktorú majú podľa vlastných slov Portugalskej republiky portugalské administratívne orgány, Komisia tvrdí, že Portugalská republika sa nemala obmedziť na úvahu, že podnik sťažovateľ, keďže nežiadal o homologizáciu svojich výrobkov, ale výlučne o uznanie certifikátu vydaného v Taliansku, sa v skutočnosti nezameral na získanie takejto homologizácie.

93 V tejto súvislosti Portugalská republika najskôr poznamenáva, že Komisia sa zmienila o okolnostiach, ktoré uviedol Súdny dvor v bode 48 už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko, až vo svojej žalobe.

94 Následne tento členský štát vysvetľuje, že z korešpondencie medzi LNEC-om a podnikom sťažovateľom vyplýva, že tento podnik nikdy nemal v úmysle podať návrh na začatie konania o homologizácii polyetylénových rúr, s ktorými chcel

obchodovať v Portugalsku, ale že si želal len to, aby sa zahraničné certifikáty, ktoré mal, považovali za dostatočné a aby bol oslobodený od homologizačného konania. Keďže LNEC-u tento podnik nepodal nijakú žiadosť o homologizáciu, dokonca ani žiadosť o informácie, pokiaľ ide o priebeh homologizačného konania, zdalo sa neprimerané vyžadovať od LNEC-u, aby pripomenul spomínanému podniku podmienky, za ktorých certifikáty vydané IIP alebo akýkoľvek iný certifikát mohli byť použité s cieľom získať certifikát o zhode, a pokiaľ je nevyhnutné, homologizáciu predmetných rúr. Aby sa odstránili akékoľvek pochybnosti, mal však LNEC informovať podnik sťažovateľa 12. februára 2008 o tom, že od určitého času mohol uviesť predmetné výrobky na vnútroštátny trh bez akejkoľvek predbežnej požiadavky na homologizáciu.

95 Nakoniec Portugalská republika zdôrazňuje, že nebol zistený žiaden prípad nedodržania už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko v oblasti konaní o homologizáciu potrubia alebo jeho zložiek. Dodáva, že v konaní pred vnútroštátnymi súdmi sa podnik sťažovateľ mohol domáhať náhrady škody, ktorá mu prípadne vznikla v priebehu roka 2000 z dôvodu použitia článku 17 RGEU, ktoré nebolo v súlade so Zmluvou, čo však neurobil.

Posúdenie Súdnym dvorom

96 Najskôr treba zdôrazniť, že keďže Komisia už v priebehu konania pred podaním žaloby kritizovala skutočnosť, že Portugalská republika neprijala opatrenia voči hospodárskym subjektom, ktorých sa dotýkajú právne predpisy, ktoré sú predmetom už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko, tento žalobný dôvod nemôže byť spochybnený.

97 Pokiaľ ide následne o skúmanie podstaty tohto žalobného dôvodu, nutné je konštatovať, že Komisia sa obmedzila na pripomenutie skutkových okolností, ktoré viedli k spomínanému rozsudku, bez toho, aby poskytla Súdnemu dvoru údaje nevyhnutné

na určenie rozsahu vykonania rozsudku, ktorým bolo konštatované nesplnenie povinnosti v tejto súvislosti (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 4. júla 2000, Komisia/Grécko, C-387/97, Zb. s. I-5047, bod 73, a zo 7. júla 2009, Komisia/Grécko, C-369/07, Zb. s. I-5703, bod 74).

98 Takto Komisia neuviedla nijakú skutočnosť, ktorá môže vyvrátiť tvrdenie Portugalskej republiky, podľa ktorého mimo situácie podniku, ktorého sťažnosť viedla k už citovanému rozsudku Komisia/Portugalsko, nebol zistený žiaden iný prípad podniku, ktorý by čelil ťažkostiam pri získaní homologizácie výrobku alebo pri uznaní certifikátov vydaných inými členskými štátmi, pokiaľ ide o stavebné výrobky, pre ktoré neexistovali technické špecifikácie.

99 Nakoniec, pokiaľ ide o podnik sťažovateľa, ktorý je pôvodcom veci, ktorá viedla k už citovanému rozsudku Komisia/Portugalsko, stačí konštatovať, že tak ako zdôraznila Portugalská republika, bez toho, aby voči tomu namietala Komisia, na jednej strane tento podnik nepodnikol nijaký krok, aby získal homologizáciu svojich výrobkov alebo uznanie certifikátov vydaných inými členskými štátmi, a že na druhej strane od prijatia európskych noriem pre predmetné výrobky v už citovanom rozsudku Komisia/Portugalsko a od nadobudnutia účinnosti vyhlášky č. 1726/2006 homologizácia uvedených výrobkov už nebola povinná, keďže sa na ne vzťahovali tieto normy.

100 Z týchto okolností treba vyvodiť záver, že Komisia nepreukázala, že Portugalská republika tým, že neprijala opatrenia voči hospodárskym subjektom, ktorých sa dotýkajú sporné vnútroštátne právne predpisy, porušila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 28 ES a 30 ES, a takto nevyhovela už citovanému rozsudku Komisia/Portugalsko.

101 Piaty žalobný dôvod treba teda zamietnuť ako nedôvodný.

102 V dôsledku toho treba žalobu Komisie zamietnuť v časti, v ktorej smeruje k určeniu toho, že Portugalská republika si tým, že neprijala opatrenia potrebné na zabezpečenie vykonania už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 228 ods. 1 ES.

103 Preto je teda tiež potrebné zamietnuť uvedenú žalobu v časti, v ktorej smeruje k uloženiu povinnosti Portugalskej republike zaplatiť paušálnu pokutu z dôvodu takéhoto porušenia.

O trovách

104 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia nemala úspech vo svojich návrhoch a Portugalská republika navrhla zaviazať Komisiu na náhradu trov konania, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. Žaloba sa zamieta.

2. Komisia Európskych spoločenstiev je povinná nahradiť trovy konania.

Podpisy